

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра _____ безпеки життєдіяльності _____
(повна назва кафедри)



«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

завідувач _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Охорона праці
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ **132 «Матеріалознавство»** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ **«Прикладне матеріалознавство»** _____
(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ **бакалавр** _____

форма навчання _____ **денна** _____
(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ **Рибалка Катерина Анатоліївна** _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Силабус складено на підставі типової програми з основ охорони праці для вищих навчальних закладів.

Навчальна дисципліна «Охорона праці» є нормативною дисципліною, що включається в навчальні плани як самостійна дисципліна обов'язкового вибору та передбачає вивчення загальних питань охорони праці з урахуванням особливостей підготовки бакалаврів за відповідними напрямками підготовки та майбутньої професійної діяльності випускників. Надзвичайно важливе значення має також ґрунтовна підготовка майбутнього фахівця в законодавчому, нормативно-правовому та організаційному аспектах охорони праці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, і лікувально-профілактичних заходів і засобів, спрямованих на збереження здоров'я й працездатності людини в процесі праці.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			VII	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3,0		
Аудиторні заняття, у т.ч:	46	-	46	
лекції	30	-	30	
лабораторні роботи	-	-	-	
практичні заняття	16	-	16	
Самостійна робота, у т.ч:	44	-	44	
підготовка до аудиторних занять	10	-	10	
підготовка до контрольних заходів	12	-	12	
виконання курсового проекту або роботи	-	-	-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	22	-	22	
підготовка до екзамену	-	-	-	
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Охорона праці» є надання знань, умінь, формування компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях..

Завдання дисципліни «Охорона праці» є набуття студентами знань, умінь і здатностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності..

Пререквізити дисципліни. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях з дисциплін: «Безпека життєдіяльності та цивільний захист», «Фізика», «Вища математика», «Правознавство» та основні дисципліни професійно-орієнтованого циклу.

Постреквізити дисципліни. Дана дисципліна тісно пов'язана з такою дисципліною як «Охорони праці в галузі» та написання кваліфікаційної роботи.

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Охорона праці» є здобуття студентами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. КІ. 01. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми, пов'язані з розробкою, застосуванням, виробництвом, випробуванням, атестацією, утилізацією неорганічних та органічних матеріалів та виробів на їх основі, що передбачає виконання досліджень, навчального процесу та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

К3.01. Здатність до системного мислення, аналізу та синтезу.

К3.02. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

К3.03. Навички використання новітніх інформаційних технологій.

К3.04. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

К3.05. Здатність розробляти та управляти проектами.

К3.06. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

К3.07. Здатність працювати автономно та в команді, у тому числі у складі багатопрофільної групи фахівців.

(відповідно до освітньо – професійної програми «Прикладне матеріалознавство», СВО ПДАБА – 132 б - 2016).

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці» студент повинен:

ПР 8. Уміти обґрунтовано призначати показники якості матеріалів та виробів.

ПР 9. Уміти застосовувати вимоги вітчизняних та міжнародних нормативних документів щодо формулювання та розв'язання наукових та науково-технічних задач розробки, виготовлення, випробування, сертифікації, утилізації матеріалів, створення та застосування ефективних технологій виготовлення виробів.

ПР 10. Демонструвати обізнаність та практичні навички в галузі технологічного забезпечення виготовлення матеріалів та виробів з них.

(відповідно до освітньо – професійної програми «Прикладне матеріалознавство», СВО ПДАБА – 132 б - 2016).

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.),

- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: фронтальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1 (Правові та організаційні основи охорони праці. Основи фізіології та гігієни праці. Основи пожежної безпеки)					
Тема 1. Основи законодавства України з охорони праці	6	2			4
Тема 2. Гарантії прав на охорону праці.	6	2			4
Тема 3,4. Організація охорони праці на підприємстві	8	4			4
Тема 5,6. Навчання з питань охорони праці.	12	4	4		4
Тема 7. Нормативно-правові акти з охорони праці на підприємстві.	6	2			4
Тема 8. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	8	2	2		4
Тема 9,10. Виробничий травматизм і професійні захворювання.	10	4	2		4
Тема 11,12. Гігієна праці та виробнича санітарія.	10	4	2		4
Тема 13. Виробниче освітлення.	8	2	2		4
Тема 14. Основи електробезпеки.	8	2	2		4
Тема 15. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	90	30	16		44
Усього годин	90	30	16		44

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Основи законодавства України з охорони праці	2
2	Гарантії прав на охорону праці.	2
3,4	Організація охорони праці на підприємстві	4
5,6	Навчання з питань охорони праці.	4
7	Нормативно-правові акти з охорони праці на підприємстві.	2
8	Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	2
9,10	Виробничий травматизм і професійні захворювання.	4
11,12	Гігієна праці та виробнича санітарія.	4
13	Виробниче освітлення.	2
14	Основи електробезпеки.	2
15	Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2
	Усього годин	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Визначення параметрів мікроклімату на робочих місцях	4
3	Визначення концентрації шкідливих парів та газів в повітрі робочої зони	2
4	Визначення концентрації пилу у виробничих приміщеннях	2
5	Визначення параметрів вібрації на робочому місці	2
6	Визначення рівня природної освітленості в приміщенні	2
7	Визначення властивостей речовин для пожежогасіння	2
8	Надання першої медичної допомоги	2
	Усього годин	16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	10
2	підготовка до контрольних заходів	12
3	виконання курсового проекту або роботи	-
4	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: Соціально-економічне значення охорони праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі охорони праці. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в галузі охорони праці. Права і відповідальність посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну	22

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	політику у сфері охорони праці. Методи аналізу виробничого травматизму. Порядок розслідування обставин і причин виникнення професійних захворювань. Розслідування та облік аварій. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Гігієнічне нормування вібрацій. Методи контролю параметрів вібрацій. Типові заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від вібрацій. Граничні значення струму і як величина струму впливає на наслідки ураження людини. Електростатичні поля. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.	
	підготовка до екзамену	-
	Усього годин	44

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю знань на лекціях та практичних заняттях:

- письмове опитування з лекційного курсу;
- усне опитування на практичних заняттях.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка визначається, як сума балів за відвідування лекцій, виконання практичних робіт та відповідей на тестові питання.

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій, бал	15
2.	Поточний контроль (тести), бал	61
3.	Виконання практичних робіт, бал	24
	Разом	100

Відвідування лекцій

Присутність студента на лекції оцінюється в 1 бал за лекцію, якщо студент не був присутнім – 0 балів.

Поточний контроль

Формою контролю знань зі змістового модулю є тестування, яке проводиться у вигляді письмових відповідей на питання тестових завдань з урахуванням матеріалу практичних робіт та матеріалу, що охоплює всю освітню програму за даною дисципліною.

Тестове завдання з контролю знань зі змістового модулю складається з 20 питань відповідно. Кожне питання тесту оцінюється в 3,1 бали.

Практичні роботи

Виконані практичні роботи змістового модуля оцінюються в 24 бали відповідно.

Одна практична робота оцінюється в 3 бали:

2,5 - 3 бали - відповіді студента на питання грамотні та обґрунтовані; студент вільно, впевнено володіє методиками курсу; опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і

профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

2 – 2,4 бали - студент володіє навчальним матеріалом, на питання відповідає вірно, але потребує уточнень окремих положень, опанував теоретичні та практичні навички щодо організації технологічного процесу з точки зору охорони праці, розробки засобів захисту і профілактики від небезпечних та шкідливих виробничих чинників, впровадження їх в практику для попередження нещасних випадків;

1,5 – 1,9 бали - студент під час відповіді на питання припускається неточностей і помилок, вимагає додаткових питань; володіє матеріалом невпевнено, наявні складнощі при рішенні окремих питань тощо;

0 – 1,4 бали - студент важко розуміє або зовсім не розуміє значення питань, повна відсутність відповіді, практичне завдання не виконано тощо.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів за кожен вид поточного контролю змістового модулю 1.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені лекції та практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує викладачеві (реферат або презентація за темами занять, за вибором студента) згідно з графіком консультацій.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Беликов А. С. Охрана труда на предприятиях строительной индустрии / А.С. Беликов, А. П. Кожушко, В. В. Сафонов и другие. – Днепропетровск : «Федорченко А. А.», 2010. – 528 с.

2. Беликов А. С., Сафонов В. В., Нажа П. Н. и др. Охрана труда в строительстве / Под ред. проф. Беликова А. С. – К.: Основа, 2014. – 486 с..

3. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» від 6.05.2014 р.

4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 р. зі змінами та доповненнями.

5. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992р. зі змінами та доповненнями.

6. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.

7. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання перевірки знань з питань охорони праці» від 26.01.05 р.

8. Основы охраны труда: учебник для студ. вузов / А. С. Беликов [и др.] ; Днепропетровский гос. аграрный ун-т. - Д. : Журфонд, 2007. - 494 с.

9. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві від 19 квітня 2019 р.

10. Правила пожежної безпеки в Україні від 05.03.2015 р.

Допоміжна

1. Беликов А.С., Касьянов А. И., Дмитриук С. П., Устимович Л. Д., Б Годяев С. Г., Голендер В. А. Основы охраны труда: Учебник для студентов высших учебных заведений Украины III-IV уровня аккредитации. / Под ред., д.т.н., профессора А.С.Беликова. - Днепропетровск: «Журфонд», 2007. - 494с.

2. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охрана праці. Навч. посіб. 2-ге вид.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.

3. ДБН В.2.5.28-2018 «Природне і штучне освітлення»

4. ДСН 3.3.6.037-99 «Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку»

5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

6. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

7. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Навч. посіб. / – К.: Основа, 2011. 551 с.

8. Кодекс законів про працю України

9. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. N 55.

10. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

11. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. N 255.

12. НПАОП 0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.93 р. N 132.

13. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання, доповнене та перероблене. / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, Р. В. Сабарно, О. І. Полукаров, В. С. Коз'яков, Л. О. Мітюк. За ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. — К.: Основа, 2006 — 448 с.

14. Положення про розробку інструкцій з охорони праці від 21 червня 2017 р.

15. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. N 994 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України

2. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ

3. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.

4. <http://www.dsns.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій

5. <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці

Розробник _____ (підпис) (К. А. Рибалка)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) (Д. В. Лаухін)